

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

*Velut lib. 1.
Id est cap. 17.*

veliae verba accipiuntur generaliter de prefectura Illyrici, cum ea retro ab annis quinquaginta constituta esset Thessalonicae. Itaque sic cautè accipienda Novellæ verba, de Vicarij nimirum jurisdictione in Pannonias, quæ posthac Thessalonica exercenda erat, non autem Sirmij. *Vnde amplificata est, inquit Marca, Vrbis & Ecclesie Thessalonicensis dignitas.* Quare Theodoretus, qui post ista tempora vixit, sic loquitur de Thessalonica: *Thessalonica urbs est maxima & populosissima, Macedonia quidem in gente posita, sed que caput est tum Thessalia & Achaia, tum aliarum complurium provinciarum que reguntur à Prefecto pretorio Illyrici.*

C A P V T X X .

Synopsis.

I. Ante quam inquiratur in originem vicarius Thessalonicensis, agendum est de antiquitate & claritate Ecclesie Thessalonicensis.

II. Ea erat una ex apostolicis, à Paulo Apostolo fundata; ut ipse docet, & legitur in Actis Apostolorum. Illyricana Ecclesia Thessalonicensis respiciebat ut fidei matrem. Quid sint apud Tertullianum cathedra Apostolorum.

III. Alexandro Episcopo Thessalonicensi imposita à patribus Concilio Nicen cura, defendorum decretorum synodi in provinciis Illyricianas; ut testantur Gelasius Cyzicus & vetus auctor apud Photium.

IV. Investigatur verus sensus verborum Gelasii Cyziceni, qui diversi diverorum interpretationibus est distractus. Innocentius III. docet magnam fuisse dignitatem Episcopi Thessalonicensis ante quam Vicarius esset apostolice sedis.

V. Dignitas illa Thessalonicensis Episcopi probatur etiam ex allocatione Eri in Concilio Sardicensi.

VI. Et ex Athanasio, qui precipuum defensionis sua caput ponit in testimonio literarum Alexandri Episcopi Thessalonicensis.

VII. Episcopus Thessalonicensis, etiam ante quam esset Vicarius Romani Pontificis, ordinatus Metropolitanus Illyricianos secundum veterem Ecclesie sue consuetudinem. Thessalonica vocatur à Theodoreto caput Macedonia, Thessalia, & Achaia, tum aliarum complurium provinciarum.

VIII. Maxima ergo ubique erat antistititis urbis illius reverentia. Secunda synodus noluit anti cognoscere de ordinatione Maximi in Ecclesia C.P. quam Acholius adserit. Postea vero Maximus ordinationem damnavit, & Nellarium ordinavit.

IX. Acholius non fuit illic Legatus Damasi, ut persuasum fuit viris dolis. Caſtagantur qui putant Sotzomenum enumerare Acholium inter presides istius Concilij.

X. Henricus Valesius refellitur, qui putavit Acholium fuisse unum ex Episcopis orientalibus qui Constantinopolitano Concilio interfuerunt.

I. **S**UPERIORI capite satis, ut opinor, segimus de dignitate urbis Thessalonicae. Tom. II.

nensis. Supereft ut inquiramus in initia dignitatis quæ illi collata est à Pontificibus Romanis, qui Theſſalonicenses Episcopos Romanæ sedis Vicarios esse voluerunt in Illyrico. Sed antē quam destinata componam, res postulare videtur ut de antiquitate Ecclesie Thessalonicensis agamus, mox investigatur an vicarius tributus fuerit Ecclesie, an vero personis; id est, an vicarius ille ita tributus fuerit huic sedi ut necessarium esset Romano Pontifici vices suas committere novo Episcopo Thessalonensi, an vero ea ratione tributus fuerit, ut illa honoris continuatio merè penderer ex libero Romani Pontificis arbitrio, fasque illi esset vicarium illum honorem non conferre novo Episcopo Thessalonensi.

I I. Primum omnium satis constat Thessalonicensem Ecclesiam fuisse unam ex apostolicis, id est, ex Ecclesiis illis quas Apostoli ipsi fide Christiana imbuerunt. Legimus enim in Actis Apostolorum, cùm Paulus & Silas venissent Thessaloniam, Paulum illic scripturas interpretatum esse & insinuasse quia Christum oportuit pati & resurgere à mortuis, & quia hic erat Iesus Christus quem ille enuntiabat eis, quosdam vero ex Iudeis Thessalonicae commorantibus credidisse & adjunctos fuisse Paulo & Sila, itemque magnam gentilium multitudinem, & mulieres nobiles non paucas. Quin & Paulus ipse hoc testatum reliquit in duabus epistolis quas scripsit ad Ecclesiam Thessalonensem; ex quibus illud quoque discimus, Thessalonicensium eum ardorem fuisse in initio suscep-

Ad. 17.

Tert. 1.

tæ fidei ut forma facti fuerint omnibus creditibus in Macedonia & in Achaia; in quibus regionibus ipsi Thessalonenses prædicaverunt verbum Dei; & non solum in Macedonia & Achaia, sed etiam in omni loco, ut inquit Paulus, id est, in regionibus quæ circum Macedoniam & Achaiam positæ sunt, fides eorum inclaruit. Vnde argumentum trahi potest ad afferendum Illyricanas Ecclesias Thessalonensem respexisse ut fidei matrem, illam vero eo privilegio potitam apud eas gentes fuisse quod Episcopi celebriorum civitatum obtinebant in Ecclesiis quas prædecessores eorum fundaverant. de quo jure videndus illusterrimus Archiepiscopus lib. I. cap. 111. §. v. istius operis. Hinc Tertullianus enumerans Ecclesiæ apostolicas, à quibus ceteras dixerat traducem fidei & semina doctrinae mutuatas esse, inter illas ponit Thessalonensem; cùm paulo antē dixisset apud ipsas suis locis adhuc præsidere cathedralis Apostolorum. Quem locum explicans vir clarissimus Nicolaus Rigaltius, ut fatetur intelligi posse de ipsis cathedralis Apo-

*Ter. lib. de
Prefcript. c. 10.
16.*

De Concordia Sacerdotij

stolorum, quæ adhuc suis locis in memoria Apostolorum præsiderent, successori bus infra sedentibus, ita verum illius sensum esse putat, *cathedras Apostolorum dici principales Ecclesiæ, ab ipsis videlicet Apostolis constitutas, que adhuc etate Tertulliani suis locis presidebant, tanquam aliarum matrices; qualis in Achaia, Corinthus; in Macedonia, Philippi, Thessalonicas; in Asia, Ephesus, in Italia, Roma.*

III. Ex ea matris dignitate profectum est ut cùm in Concilio Nicæo adeser Alexander Episcopus Thessalonicensis, cogitarentque patres de mittendis per universum orbem definitionibus sanctæ & magna synodi, sicut Ecclesiæ Africanæ ab Episcopo Carthaginensis, qui totius Africæ Metropolitanus erat & Primas, informari voluerunt, ita Macedonibus, Græcis, Scythis, Illyriis, Thessalîs, & Achæis insinuari curarunt per Alexandrum Thessalonicensem, ut testatur Gelasius Cyzicus. Testatur idipsum etiam vetus auctor Politæ sanctorum patrum Metropchanis & Alexandri apud Photium; si tamen locus ille, qui mendo laborat, emendetur, eaque Alexandro Thessalonicensi tribuantur quæ Alexandro Constantinopolitano heic tribuuntur. Nam in hoc libro legitur Osium Cordubensem synodi acta detulisse occidentalibus, Athanasium Ægyptiis & Libyis, Alexandrum verò Thracibus, Illyriis, Macedonibus, Thessalîs, Achæis, & Græcis, continentib[us]que terris, & insulis. Praefat autem integrum locum referre, ut etiam ex eo capite auctoritas concilietur huic Gelasij loco. *Et Hosius quidem Cordubæ Episcopus, inquit, cum sociis que in Concilio gesta erant ferens, occidentalibus pacem ac quietem atulit; Athanasius zelo ardens Ægyptiis & Libyis; Alexander verò, quanquam senex, septuagenarius enim erat, Thracibus simul & Illyriis communio nis pacisque Ecclesiæ nuncitum, ut prescriptum erat, tulit, sicuti itineris habens beatissimum Paulum, tunc lectoris & subscriptoris Constanti nopolitana Ecclesiæ fungentem officio, qui tempore Concilij duodecimum etatis annum agens cum Alexandro vixit. Et paulò post: Venientes autem in Thraciam & Macedoniam & Thessaliam, Achæiam totam, Helladæ, continentib[us]que terras, ne insulas quidem neglexerunt; sed navigando omnem Zizaniam radicibus evellentes, bonum se men evangelice doctrinae & synodalem decreto rum disseminarunt. Quis non videt heic descriptas provincias Thessalonicensi Episcopo subjectas, non omnes quidem nominatum expressas, sed præcipuas tantum, reliquas verò sub vocabulo continentium terrarum & insularum?*

IV. Reliquum est ut etiam Gelasius Cyziceni locum heic describam, ut eruditus

lector comparare illum possit cum loco ex Politia laudato. Sic ergo loquitur hic auctor: *Alexander Thessalonica Episcopus per eos qui sub ipso censentur, Ecclesiæ in Macedonia prima & secunda, cum iis que in Græcia & Europa tota, in utraque Scythia, & omnibus denique in Illyrico, Thessalico, & Achaia. Tum in fine capitulis haec generaliter adduntur: Hi omnes sancti aigue apostolici viri omnibus sub caelo sanctis Dei Ecclesiæ que in Nicena sancta magna & generali synodo decreta sunt transmittentes, ubique tradi derunt. Non me latet viros eruditissimos in diversum trahere hunc Gelasij locum, ac de simplici ministerio explicare quod Alexander commissum fuerit à synodo, ut juxta se positis provinciis insinuaret quæ acta & decreta in Concilio fuerant, neque hinc colligi posse jurisdictionem aliquam habuisse Thessalonicensem Episcopum in provinciis illic enumeratas, sedque vel ex eo probant, quod ea cura Alexander committitur etiam in Europa & Scythia provinciis Thraciarum, in quibus nullum unquam jus fuit Episcopo Thessalonicensi, utpote quæ sita essent extra Illyricum. Sanè fatendum est verba Gelasij non esse manifesta. Nam cùm ita intelligi possint ut dicatur ea cura Alexander imposita tanquam Metropolitanu[m] omnium illarum provinciarum, ita certum est capi quoque posse de nudo illo ac simplici ministerio, præsertim cùm illic videamus similem curam quoad alias quasdam provincias impositam Macario Hierosolymorum Episcopo, & Progeni Sardicensi, quos tamen constat provinciarum illarum Metropolitanos non fuisse. Ita etiam explicari potest hic locus, ut dicere voluisse videatur Gelasius Alexandrum Thessalonicensem in synodo tenuisse locum eorum Episcoporum qui per eas provincias sub ipso censebantur. Sed utcumque se res habeat, colligi hinc certe potest magna dignitatis per illa tempora fuisse Episcopum Thessalonicensem, cui ea cura delegatur per tot provincias; seu id factum fuerit in consequentiam jurisdictionis quamille obtineret in eas provincias, ut existimat vir illustrissimus Franciscus Bosquetus Episcopus Monspeliensis, seu extraordinaria quadam delegatione. Vnde & Innocentius III. instaurationi privilegiorum Ecclesiæ Thessalonicensis intentus, ita scribit ad G. Thessalonicensem Archiepiscopum: *Licit autem prefatus antistes satis profecto fuerit ex Ecclesiæ sua dignitate conspicuus, magis tamen utique fuit ex apostolice sedis familiaritate præclarus.**

V. Quod si quis isto Gelasij testimonio, utpote hominis à vero frequenter aberrantis, utendum non esse putat, adeoque nul-

Concil. Carthag. v.
Concil. CP. 11.
Collat. v.

Gelas. Cyzic. lib.
1. c. 27.

Apud Phot. in Biblio.
cod. 256.

lius illum momenti esse ad afferendam Thes-
salonicensis Episcopi dignitatem , is certè
cedat oportet auctoritati Concilij Sardicen-
sis : quod cùm fuerit celebratum anno
CCCXLVII. diù ante initia vicariatus , si
quid eximium in Thessalonicensi Episcopo
agnovit , dedit documentum posteris ut non
contradicerent . **A**etius ergo Thessalonicensis
Episcopus vidēs se praevariri nimia Presby-
terorum & Diaconorum extraneorum mora
apud Thessalonicanam , quòd confluebant velut
ad metropolim plurium provinciarum , mo-
dum huic rei poni postulavit à patribus Sar-
dicensibus , his verbis usus quæ apertè signi-
ficant quanta tum in ordine ecclesiastico es-
set urbis Thessalonicensis dignitas . *Non igno-
ratis* , inquit , *quanta & qualis sit Thessalo-
nicensium civitas . Sepe ad eam veniunt ex aliis
regionibus Presbyteri & Diaconi ; & non contenti
brevi tempore morari , & aut resident ibi , & aut
certè vix post longa spatha ad sua redire coguntur.*

V I. Dignitas Episcoporum Thessalonici-
num probatur alio illustri exemplo ejus-
dem omnino temporis . Moris tum erat apud
Ecclesiam , ut cùm quis Episcopus pulsabat-
ur de crimen , illustrissimarum Ecclesiarum
Episcopos sibi faventes habere stuperet , ut
vel ex eo innocentiam suam certe Ecclesias
probaret . Hilarius enim Pictavorum Episco-
pus validum hinc telum adversus hostes
Athanasij Episcopi Alexandrini sumit , quòd
ei communio reddita fuerit ab Oso Episco-
po Cordubensi , Maximino Trevirensi , &
Julio Romano . *Sed ignorasse vos negabitis* , in-
quit , *Athanasio , cuius damnationem à vobis Val-
lens , Vrscius , Saturninus exigunt , ab Oso ,
Maximo , Julio redditam communionem* . E di-
verso Sulpitius Severus hinc quoque Priscilianum
ejusque socios in culpa fuisse ait ,
quòd Damalum Episcopum Romanum &
Ambrosium Mediolanensem , quorū ea tem-
pestate summa auctoritas erat , sibi adversantes
habuerint . Itaque Athanasius , dum illu-
strum ac magna auctoritatis Episcoporum
testimonia adducit ad causā & innocentia
suae defensionem , Alexandri Thessalonicensis
Episcopi , illius qui synodo Nicæna inter-
fuit , scriptas in causa cœdis Arsenij literas
ad fert , protestatus sibi instar omnium esse
unum Alexandri testimonium , ute pote Epis-
copi illustrissimæ Ecclesiae , qui plurium pro-
vinciarum Metropolitanus erat , adeoque
summa per universam Ecclesiam auctorita-
tis . Hæc sunt ejus verba : *Quod autem me de
cede Arsenij accusavit , ne multorum scriptis ad
eam rem probandam utar , sufficit si unum dun-
taxat Alexandri Thessalonicensis Episcopi episto-
lam , unde & ceterorum existimes , apposuero.*

VII. Tot argumentis , ut ego quidem

arbitror , victus illustrissimus istius operis Vide infra lib. 6.
cap. 5. §. 12.
auctor non dubitavit afferere jus illud anti-
quitus competitivis Episcopo Thessalonici-
ensi ut Metropolitanos suæ Dioceseos aut
ipse ordinaret , aut ab Episcopis compro-
vincialibus ordinari juberet , jisque illud ad
ipsum spectasse secundum veterem Ecclesiæ
suæ confuetudinem , non verò ratione vica-
riatus sibi ab apostolica sede concessi in his
regionibus . Vicariatu enim illo non tam no-
vam auctoritatem tributam fuisse Thessalonici-
ensi Ecclesiæ quācum cumulationem juris .
Sanè Theodoretus de Thessalonica loquens ,
eam vocat caput Macedoniae , Thessaliae , &
Achaiae , tum aliarum complurium provin-
ciarum que reguntur à Praefecto prætorio
Illyrici , uti obseruatum est in capite supe-
riori . Quod ne quis referat ad vicariatum
Romana sedis prohibet Theodoretus , qui
de civili tantum administratione hec agit .
Vnde colligi etiam potest Thessalonicensis
Episcopi prærogativa .

VIII. Amplitudo illa & dignitas urbis &
Ecclesiæ Thessalonicensis maximam apud
omnes ubique gentes auctoritatem per ea
tempora conciliabat Episcopis Thessalonici-
bus , præsertim quoties illi contingebant
Episcopi qui sedem per se satis claram
virtutibus suis efficiebant illustriorum . Post
Alexandrum itaque , Eremium , cuius men-
tio extat apud Athanasium in prima apo-
logia , & **A**etium , eam sedem tenuit Acholius ,
vir laudatissimus , & cuius encomium non
uno loco enarravit sanctus Ambrosius Epis-
copus Mediolanensis , cuiusque laudes cele-
brat sanctus Basilius ad illum scribens . Huic
ergo Acholio tantus habitus est honor à pa-
tribus secundæ synodi ecumenica , quæ
apud Constantinopolim habita est anno
CCCXXXI. iussu Theodosij Augusti , ut
cùm agendum in ea esset de re gravissima ,
nimurum de ordinatione Ecclesiæ Constan-
tinopolitanæ , eum ex occidentalibus parti-
bus evocandum putarent , & non antè cause
cognitionem susciperent quā Acholius
adesseret . Hujus rei probationem debemus
epistola Concilij Italiae ad Theodosium ,
quam vir clariss . Iacobus Sirmonius edidit
in Appendix Codicis Theodosiani . *Nequis
enim indignum videtur , Auguste , inquiunt Epi-
scopi , ut Romana Ecclesia antifistitis finitimorum-
que & Italorum Episcoporum debeant subire tra-
statum , qui unius Acholij Episcopi ita expectan-
dum esse putaverunt judicium ut de occidentalibus
partibus Constantinopolim evocandum putarent .*
Itaque cùm venisset Acholius , ita adversus
Maximum statuit sancta synodus in tertio
canone : *De Maximo Cynico , & ejus inordinata
constitutione , que Constantinopoli facta est ,*
G iii

S. Ambro. lib. 5.
epist. 20. 21.

S. Basili. epist. 337.
& 338.

Appendix Cod.
Theodol. pag. 107

De Concordia Sacerdotij

placuit neque Maximum Episcopum esse vel fuisse, nec eos qui ab ipso in quolibet gradu Clerici sunt ordinati, cum omnia que ab eodem perpetrata sunt in irritum deducita esse videantur. Tum verò ordinatus est Nectarius Episcopus in Ecclesia Constantinopolitanā.

X. Datum hunc honorem ingentibus Acholij virtutibus, habita etiam fortassis ratione sedis Thessalonicensis, nullus est dubitandilocus. Nam hunc honorem illi habitum non fuisse propterea quod Damasi Papa Legatus esset in ea synodo ex eo constat quod non iussu Damasi neque sponte sua Constantinopolim accepit, sed invitatus & evocatus ab Episcopis orientalibus, ut diserte scriptum est in eisdem literis Concilij Italici. Fali ergo necesse est viros doctos qui ex epistola Damasi ad Acholium, quae extat inter acta Concilij Romæ habiti sub Bonifacio secundo, collegerunt Acholium fuisse Damasi Legatum in secunda synodo oecumenica, cùm Sozomenus lib. vii. cap. vii. Acholium inter eos Episcopos enumeret qui Concilio primo Constantinopolitano præfuerunt, non potuisse autem Acholium alia ratione synodo CP. extra Dioecesim suam præesse quam vi legationis Damasi. Falluntur, inquam. Nam falsum est Sozomenum enumerare Acholium inter eos Episcopos qui synodo illi præfuerunt. Illud tantum ait, Macedonianorum duces, non verò Concilij præsides, fuisse Eleusium Cyzici Episcopum & Marcianum Lampasacenum, Catholicorum verò Timotheum Alexandrinæ sedis antistitem, Meletium Antiochiae, & Cyrrillum Hierosolymorum. Tum subjungit: *Cum his autem erant Acholius Thessalonicensis & Diodorus Tharsensis & Acacius Berœensis.* Nihil heic de præsidentia in synodo: cuius tametsi mentionem faceret Sozomenus, non inde tamen colligi posset Acholium illic tenuisse vices Damasi, cùm altum istius rei silentium sit in literis Concilij Italici & in scriptoribus ecclesiasticis omnium seculorum. Præterea, ea fuit priscis etiam seculis consuetudo, ut Legati Romanorum Pontificum primas sedes obtinerent in synodis oecumenicis. Et heic apud Sozomenum Acholius sexto tantum loco ponitur, & quidem longo intervallo post Eleusium & Marcianum Episcopos minorum civitatum. Quod est omnino infra dignitatem Episcopi Thessalonicensis, præsertim si Romani Pontificis vices illic gessisset. Itaque necesse est affirmare Sozomenum heic tantum agere de illis Episcopis qui primas partes tenerent inter Episcopos qui Concilio Constantinopolitano interfuerunt, non verò designare voluisse eos qui synodo præfuerunt.

Hofsten. in Notis
ad Concil. Rom.
sub Bonif. pag. 161.
Chifflet. in Notis
ad Vigil. Tasp.
pag. 44.

Vide Socrat. lib.
v. c. 8.

X. Ex his porrò quæ dicta huc usque de Acholio sunt facile colligi potest falli virum eruditissimum Henricum Valesium, qui Acholium putat unum fuisse ex Episcopis orientalibus, ob eam videlicet causam, quod adfuerit in secunda Synodo oecumenica, cui solos, inquit, Orientis Episcopos interfuisse constat. Certum sanè est occidentales Episcopos non interfuisse huic synodo, quæ ex solis orientalibus constituit. Sed non inde sequitur Acholium fuisse unum ex orientalibus. Nam ante divisionem Imperij, quæ facta est à Theodosio, Illyricum solidum, in quo sita erat Thessalonica, accensebatur Occidenti, ut dictum est in capite xix. istius libri, & probat etiam idem Valesius. Præterea Acholius non interfuit huic synodo ut Episcopus Ecclesie orientalis, sed ut unus occidentalis, evocatus nimis ab orientalibus, ut docet epistola Concilij Italici ad Theodosium, cuius locus paulò ante relatus est in hoc capite. Quod animadversum non fuisse à Valefio miror, qui testimoniis istius epistolæ Concilij Italici frequenter utitur in Annotationibus suis ad Socratem & Sozomenum.

C A P V T XXI.

Synopsis.

I. *Agendum de ordinatione Maximi in Ecclesia C.P. u Nicolaus I. vindicetur à suspicione mendacij aduersus Blondellum. Damasi Papa non favit Gregorij Nazianzeno in hac causa, ut visum est Baronio. immo ejus translationem fieri non debere reprobavit.*

II. *Describuntur quæ Constantinopoli acta sunt circa Maximi & Gregorij ordinationem. Damasi scripta ad Episcopos quosdam Illyrianos epistola damnationem Maximi, & presumptionem Gregorij, quæ de civitate sua ad Constantinopolitanam transire velle contra Canones.*

III. *Idem de ea re scribit ad Acholium Thessalonensem, horatürque eum dare operam uis catholicon Episcopum in C.P. urbe constituantur.*

IV. *Ex his Damasi epistolis collegerunt viri doli Acholium Damasi Legatum fuisse in secunda synodo oecumenica. Refellitur ea doctorum virorum opinio.*

V. *Theodosius Imp. baptizatur ab Acholio. Concilium Constantinopoli congregatur, ad quod orientales Episcopi evocant Acholium pro causa Maximi & Gregorij finienda. Gregorio se episcopatus regia uerbis abdicante, Nectarius in eius loco ordinatur, Maximus verò deponitur & excommunicatur.*

VI. *Maximus damnatus confugit ad Episcopos Italos; qui patrocinium ejus suscipiunt, damnata Nectarij ordinatione. Causa ejus actitatur in Concilio Aquileiensis sub Ambroso, ex quo scriptum est ad Theodosium.*

VII. *Queritur an Acholius huic Concilio interfuerit, & utrum heic tenerit vices Damasi. quod negatur.*